

تأسیس پارک‌های علم و فناوری :
کتاب راهنما پایه برای سیاست‌گذاران در
آسیا و اقیانوسیه

مترجم:
آرش نجاتی

انتشارات پژوهشگاه نیرو

۱۴۰۳

T ۱۷۵/۷

تاسیس پارک‌های علم و فناوری: کتاب راهنما پایه برای سیاست‌گذاران در آسیا و اقیانوسیه/سازمان ملل متحد، [کمیسیون اقتصادی و اجتماعی آسیا و اقیانوسیه سازمان ملل متحد]؛ مترجم آرش نجاتی؛ ویراستار فرزانه فلکی شبلی. تهران : پژوهشگاه نیرو، انتشارات، ۱۴۰۳.

۸۴ ص.

۹۷۸-۶۲۲-۵۶۷۳-۱۳-۷ : ریا ۸۰۰۰۰۰

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

عنوان اصلی: Establishing science and technology parks: a reference guidebook for policymakers, ۲۰۱۹, in Asia and the Pacific

کتاب حاضر نخستین بار با عنوان «تاسیس پارک‌های علم و فناوری: کتاب راهنمای مرجع برای سیاست‌گذاران آسیا و اقیانوسیه» با ترجمه‌ی اسماعیل پیرعلی‌خیرآبادی، مینا ضیایی‌نافچی و مهرداد سلیمی‌بنی توسط انتشارات جهاد دانشگاهی، واحد استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۴۰۰ منتشر شده است.

۱. نجاتی، آرش، ۱۳۵۴- مترجم ۲. فلکی شبلی، فرزانه، ۱۳۶۰- ویراستار ۳. سازمان ملل متحد. کمیسیون اقتصادی و اجتماعی آسیا و اقیانوسیه ۴. United Nations. Economic and Social Commission for Asia and the Pacific ۵. تاسیس پارک‌های علم و فناوری: کتاب راهنمای مرجع برای سیاست‌گذاران آسیا و اقیانوسیه

الف. پردیس‌های پژوهش ب. Research parks

رده‌بندی دیویی: ۶۰۷/۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۰۳۶۳۰

انتشارات پژوهشگاه نیرو

کلیه حقوق قانونی این اثر متعلق به پژوهشگاه نیرو است.

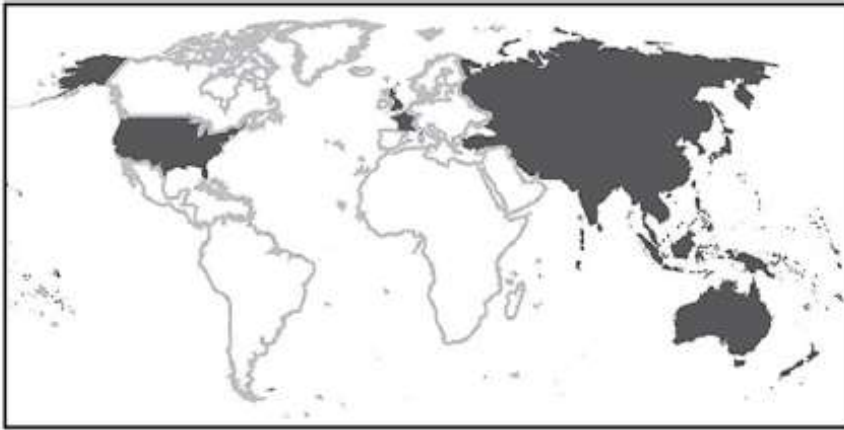
نشانی: تهران، شهرک غرب، انتهای بلوار شهید دادمان، پژوهشگاه نیرو، کدپستی: ۱۴۶۸۶۱۳۱۱۳

تلفن: ۸۸۰۷۹۴۰۱-۹

نمابر: ۸۸۰۷۸۲۹۶

وبگاه: www.nri.ac.ir

پست الکترونیک انتشارات: publications@nri.ac.ir

محدوده هاشورخورده، نقشه اعضای ESCAP و اعضای وابسته را نشان می‌دهد.

کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در امور آسیا و اقیانوسیه بزرگترین سکو (پلت‌فرم) منطقه‌ای بین دولتی با ۵۳ کشور عضو و ۹ عضو وابسته است که به عنوان قطب ترویج همکاری منطقه‌ای ملتها در بین کشورها برای دستیابی به توسعه فراگیر و پایدار عمل می‌کند. در واقع کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در امور آسیا و اقیانوسیه (ESCAP)^۱ به عنوان یک مخزن فکر منطقه‌ای قوی ظهور کرده و به منزله نور امیدی در گشایش اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی پویای منطقه است. تمرکز استراتژیک این کمیسیون بر ارائه برنامه ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار از طریق تقویت و تعمیق همکاری و یکپارچگی منطقه‌ای در راستای پیشبرد ارتباطات، همکاری مالی و یکپارچگی بازار و همچنین تحقیق و تجزیه و تحلیل شرایط با هدف حمایت از جاه طلبی‌های توسعه پایدار و فراگیر کشورها همراه با خدمات مشاوره سیاست‌گذاری، ظرفیت‌سازی و کمک‌های فنی به دولت‌ها است.

¹ United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific

فهرست مطالب

۸.....	قدردانی
۱۲.....	خلاصه مدیریتی
۱۷.....	فصل اول: مقدمه
۲۷.....	فصل دوم: ماهیت و ویژگی‌های پارک‌های علم و فناوری
۴۷.....	فصل سوم: سیاست‌ها در پارک‌های علم و فناوری
۵۹.....	فصل چهارم: مطالعات موردی پارک‌های علم و فناوری
۸۷.....	فصل پنجم: سازگاری پارک‌های علم و فناوری با دنیای دیجیتال
۹۵.....	فصل ششم: نتایج
۱۰۹.....	منابع

خلاصه مدیریتی

در طول چند دهه گذشته، پارک‌های علم و فناوری در آسیا با سرعت بالایی توسعه یافته‌اند که این روند نه تنها در ظهور پارک‌های جدید، بلکه در موفقیت برخی پارک‌های برجسته در منطقه نیز قابل مشاهده است.

با توجه به سطح کنونی توسعه اقتصادی در منطقه، دولت‌ها ممکن است پارک‌ها را به عنوان ابزاری برای ارتقای تولید، ترویج همکاری در تحقیق و نوآوری و صعود به زنجیره ارزش جهانی تلقی کنند. بنابراین، این احتمال وجود دارد که پارک‌های بیشتری توسط بسیاری از کشورهای در حال توسعه در آسیا و اقیانوسیه ایجاد شود. از سوی دیگر، چالش ایجاد و مدیریت پارک‌های موفق را نباید دست کم گرفت. حتی در اقتصادهای توسعه یافته یا پیشرفته، سؤالاتی در مورد اثربخشی پارک‌ها به طور مکرر مطرح می‌شود.

این کتاب راهنما با هدف بکارگیری به عنوان یک منبع مرجع برای سیاست‌گذاران در حوزه سیاست‌گذاری یا برنامه‌ریزی در جهت توسعه پارک‌ها در آسیا و اقیانوسیه تدوین شده است. در این کتاب راهنما توسعه تاریخی پارک‌ها و چگونگی تناسب آنها با سیاست‌های ملی و منطقه‌ای مورد بحث قرار می‌گیرد. پیام‌های کلیدی برای سیاست‌گذاران در این کتاب به شرح زیر خلاصه شده است:

اول، ایجاد پارک وسیله‌ای برای رسیدن به هدف بوده و خود هدف نیست. قبل از تأسیس پارک، اهداف نهایی مرتبط با ایجاد پارک باید برای سیاست‌گذاران کاملاً واضح باشد. چنین اهدافی ممکن است از

طریق چندین ابزار سیاستی به دست آید که ایجاد پارک یکی از آنهاست. سیاست‌گذار باید قبل از انتخاب بهترین راه حل، مزایا و معایب همه ابزارهای سیاستی موجود را بسنجند.

دوم، قبل از توسعه پارک، بررسی امکان تحقق شرایط اولیه ضروری است. شرایط پیشرو، با در نظر داشت تمام موارد، شامل اطمینان از: (الف) مستأجران^۲ کلیدی، مانند مؤسسات تحقیقاتی ملی، که آماده ماندن در پارک باشند و (ب) امکان شکل‌گیری مدیریت تیمی با تمام مهارت‌های لازم برای مدیریت پارک وجود داشته باشد.

با توجه به اینکه تیم مدیریت اغلب مسئول وظایف متعدد مانند هماهنگی و ارتباطات بین انواع مختلف ذینفعان، تحقیق و توسعه (R&D)، استعدادهای لازم، سرمایه، زیرساخت‌ها و فعالیت‌ها و کارهای اجرایی است، برای انجام چنین وظایف مدیریتی، تیم مدیریت نه تنها باید در زمینه تحقیق و توسعه دارای تخصص باشند بلکه باید در حوزه‌های کسب و کار، بازاریابی، مذاکره و مهارت‌های ارتباطی نیز متخصص باشند. علاوه بر این، تیم مدیریت باید بتواند استراتژی خود را در یک محیط پویا تنظیم کند. برای بسیاری از کشورهای در حال توسعه، موضوع گردآوری یک تیم مدیریتی کارآمد می‌تواند یک چالش واقعی باشد و برای اطمینان از آن ضروری است (الف) یک پایگاه علمی قوی در مناطق اطراف پارک در شرایط حاضر موجود باشد، (ب) شهر یا منطقه‌ای که پارک در آن قرار دارد برای افراد با استعداد و دانشجویان جذاب باشد، (ج) فرهنگ کارآفرینی در شهر یا کشوری که پارک در آن قرار دارد در

^۲ شرکت‌ها یا واحدهای فناور مقیم پارک

دسترس باشد و (د) سرمایه، برای رشد و سرمایه خطرپذیر در شهر یا کشوری که پارک در آن قرار دارد، در دسترس باشد. بدون بررسی این شرایط مقدماتی، ممکن است ایجاد و توسعه یک پارک بر اساس این ذهنیت که "اگر پارک را بسازید، اهداف خود به خود محقق خواهد شد" مشکل ساز باشد. اگر شرایط اولیه نمی‌تواند برآورده شود، حداقل باید برخی از راه‌های میان‌بر شناسایی شوند.

سوم، سرمایه‌گذاری اجتماعی در یک پارک باید با مزایای اجتماعی آن قابل توجیه باشد. اگر یک بخش دولتی یا عمومی مسئولیت تأمین مالی توسعه یک پارک را به عهده می‌گیرد و یا مشوق‌های دیگری مانند معافیت‌ها یا کاهش مالیات را ارائه می‌دهد، ضروری است که پارک مزایای اجتماعی مانند پیشبرد تحقیق و توسعه یا توسعه اقتصادی را فراهم کند. در این راستا، سهم اقتصادی یا اجتماعی یک پارک در یک کشور باید سنجیده و نظارت شود.

چهارم، اثربخشی برنامه رشد و نوآوری ارائه شده توسط پارک باید مورد بررسی مناسب قرار گیرد. ایده‌های نوآورانه کسب و کار که مستقیماً با روحیه کارآفرینی مرتبط است، اغلب در پاسخ به تقاضای بازار می‌باشند. در مقابل، بسیاری از پارک‌ها به شیوه‌ای قابل پیش بینی و فرآیندی طراحی شده‌اند، که ذاتاً با این روحیه کارآفرینی ناسازگار است. این کتاب راهنما نگاهی رو به آینده دارد. در عصر اقتصاد دیجیتال، فرصت‌های جدیدی برای پارک‌ها وجود دارد. فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) همکاری بین شرکا در داخل و خارج از پارک‌ها را تسهیل می‌کند. در حالی که این یک راه حل سازگار برای همه شرایط

نیست. توصیه‌های کلی در این کتاب راهنما را می‌توان به عنوان پنج "C" شامل ظرفیت، همکاری، محتوا، سرمایه و ارتباطات خلاصه کرد، "ظرفیت" بر مهارت‌های دیجیتالی و تجاری همه ذینفعان در یک پارک مانند سیاست‌گذاران، تیم مدیریت پارک و شرکت‌های مقیم (شامل مستأجرین) تأکید دارد. "همکاری" به نحوه استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات اشاره دارد. "محتوا" بر جایگاه محلی بازاری که پارک باید روی آن تمرکز کند، تأکید دارد. "سرمایه" به سرمایه خطرپذیری اطلاق می‌شود که یک شرکت نوپا در یک پارک باید از آن استفاده نماید. در نهایت، "ارتباطات" بر این واقعیت تأکید دارد که پارک باید به طور مؤثر با جامعه در مورد سهم خود در اقتصاد محلی و ملی گفتگو کند.